

Sygn. akt III U 392/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 czerwca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Przemysłu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Lucyna Oleszek

Protokolant sekretarz sądowy Agnieszka Radochońska

po rozpoznaniu w dniu 12 czerwca 2015 r. w Przemysłu

na rozprawie

sprawy J. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o emeryturę – wyrównanie świadczenia

na skutek odwołania J. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 14 kwietnia 2015 r. **nr** (...)

o d d a l a odwołanie.

Sygn. akt III U 392/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 12 czerwca 2015 r.

Decyzją z dnia 14 kwietnia 2015 r. znak: ENM/25/035070032 Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. ustalił wnioskodawcy J. M. wysokość emerytury i podjął wypłatę zaliczki na poczet przyszłej emerytury od dnia 1 lutego 2015 r.

W uzasadnieniu powołano ustawę z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) i wskazano, że emerytura będzie wypłacana w kwocie zaliczki w wysokości 1.836,- zł brutto z uwagi na błędy na koncie ubezpieczeniowym wnioskodawcy. Wypłatę świadczenia podjęto od miesiąca złożenia wniosku.

W odwołaniu z dnia 29 kwietnia 2015 r. wnioskodawca J. M. wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez wyrównanie emerytury, poczynszy od 20 października 2014 r.

W uzasadnieniu wnioskodawca podał, że decyzją z dnia 27 października 2014 r. ZUS O/R. przyznał mu emeryturę w formie zaliczkowej, mimo to do czasu wydania zaskarżonej obecnie decyzji nie wypłacono mu należnego świadczenia.

Okoliczność, że konieczne było dołączenie dokumentów dotyczących ustalenia prawidłowej wysokości emerytury nie powinna mieć żadnego wpływu na wypłatę świadczenia w kwocie zaliczkowej. Jest to tym bardziej uzasadnione, że niejasności dotyczyły okresu ubezpieczenia sprzed przyznania emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, w oparciu o przepisy, które stanowiły o wydaniu zaskarżonej decyzji.

W uzasadnieniu organ rentowy odnosząc się do zarzutów podniesionych przez wnioskodawcę stwierdził, że wypłata emerytury ustalonej w decyzji z dnia 27 października 2014 r. została zawieszona w trybie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS z uwagi na brak świadectwa pracy dokumentującego rozwiązanie przez wnioskodawcę ostatniego stosunku pracy. Taki dokument wnioskodawca przedstawił w dniu 16 lutego 2015 r., w tej sytuacji od tego miesiąca podjęto wypłatę emerytury.

Równocześnie wskazano, że zgodnie z art. 133 ust. 1 powołanej ustawy w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż:

1) od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu, z zastrzeżeniem art. 107a ust. 3;

2) za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, o którym mowa w pkt 1, jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu rentowego lub odwoławczego.

Skoro wnioskodawca dopiero w lutym 2015 r. udokumentował rozwiązanie stosunku pracy, to dopiero od tego miesiąca możliwe było podjęcie zawieszonych świadczeń.

Sąd Okręgowy w Przemyślu – III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca J. M., urodzony w dniu (...), złożył w dniu 24 września 2014 r. wniosek o emeryturę.

Decyzją z dnia 27 października 2014 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. przyznał wnioskodawcy J. M. zaliczkę w kwocie 1.750,- zł brutto na poczet przysługującej emerytury od dnia 20 października 2014 r. tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Termin płatności świadczenia ustalono na 25 dzień każdego miesiąca, wskazując, że trwa postępowanie wyjaśniające w zakresie niejasności występujących na jego koncie ubezpieczeniowym co do rozliczeń oraz okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu.

Ponadto w pkt II tej decyzji stwierdzono, że wypłata emerytury podlega zawieszeniu, gdyż wnioskodawca kontynuuje zatrudnienie. Równocześnie w tym punkcie zawarto pouczenie, że w celu wypłaty emerytury należy przedłożyć w oddziale ZUS świadectwo pracy lub zaświadczenie potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy z każdym pracodawcą na rzecz którego praca była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury.

Wnioskodawca nie składał odwołania od tej decyzji. Uznał, że organ rentowy wyjaśnia niejasności na jego koncie ubezpieczeniowym. Pozostawał też w przekonaniu, że dokumentacja, którą miał przedstawić będzie rzutowała na wysokość należnej emerytury i jest bez wpływu na wypłatę ustalonej zaliczki.

Dowód: 1. Akta organu rentowego:

- wniosek o emeryturę z dnia 24.09.2014 r.,
- decyzja emerytalna ZUS/ O w R. z dnia 27.10.2014 r.

W dniu 16 lutego 2015 r., wnioskodawca uzupełnił wniosek o emeryturę, dołączając świadectwo pracy z dnia 30 września 2014 r. oraz zaświadczenie z dnia 16 lutego 2015 r. Składając te dokumenty wniósł o przeliczenie emerytury. Następnie w piśmie, złożonym

w dniu 13 marca 2015 r., wnioskodawca wniósł o wyrównanie emerytury od 20 października 2014 r., podnosząc, że do wyjaśnienia pozostawały jedynie kwestie dotyczące wysokości emerytury w związku z jego zatrudnieniem w Kole (...) w J. oraz prowadzeniem działalności gospodarczej w zakresie usług (...). Nie było żadnych przeszkód do podjęcia wypłaty świadczenia od daty przyznania.

Mimo że nadal nie usunięto błędów na koncie ubezpieczeniowym wnioskodawcy, to decyzją z dnia 14 kwietnia 2015 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. ustalił wnioskodawcy wysokość emerytury i podjął wypłatę zaliczki w kwocie 1.836 zł brutto na poczet przyszłej emerytury od dnia 1 lutego 2015 r., tj. od miesiąca złożenia ponownego wniosku.

Na tej podstawie wypłacono wnioskodawcy należność za okres od 1 lutego do 31 marca 2015 r. wraz ze świadczeniem bieżącym za kwiecień 2015 r.

Dowód: 1. Akta organu rentowego:

- pisma wnioskodawcy z dnia 16.02.105 r. i 13.03.2015 r.,
- decyzja o podjęciu wypłaty emerytury ZUS/ O w R. z dnia 14.04.2015 r.

Ponadto Sąd ustalił, że wnioskodawca przedstawiając w dniu 16 lutego 2015 r. dokumenty dotyczące swego zatrudnienia wykazał, że w okresie od 1 stycznia 1999 r. do 31 marca 2005 r. był zatrudniony w Kole (...) na stanowisku strażnika łowieckiego. Natomiast w okresie od 1 kwietnia 2007 r. do 30 września 2014 r. był zatrudniony w firmie (...) Usługi (...) w M. w wymiarze 1/8 etatu. W czasie tego zatrudnienia wykonywał pracę kierownika transportu, kontrolę kierowców oraz nadzór nad transportem. Umowę o pracę rozwiązano za porozumieniem stron. Świadectwo pracy dotyczące tego zatrudnienia wystawione zostało w dniu 30 września 2014 r.

W dniu 10 marca 2015 r. organ rentowy uzyskał z Wydziału (...) i Składek Inspektoratu w ZUS w J. potwierdzenie danych dotyczących ubezpieczenia wnioskodawcy z tych dwóch okresów zatrudnienia tj. wysokości opłacanych składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu zatrudnienia.

Dowód: 1. Akta organu rentowego:

- świadectwo pracy z dnia 30.09.2014 r.
- Zaświadczenie Koła (...) z dnia 16.02.2015 r.
- Poświadczenie dla celów świadczeń emerytalno-rentowych z dnia 10.03.

Dokonując powyższych ustaleń Sąd oparł się w całości na dowodach z dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowych. Powyższy stan faktyczny wynika z dokumentów urzędowych i w zakresie podstawy faktycznej jest niesporny. Istotą było bowiem rozstrzygnięcie zasad działania organu rentowego z urzędu oraz zasad wypłaty wyrównania emerytury.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy w Przemysłu zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy J. M. jest bezzasadne.

Zgodnie z art. 116 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) postępowanie w sprawie świadczeń wszczyna się na podstawie wniosku zainteresowanego, chyba że ustawa stanowi inaczej. Te wyjątki, kiedy organ rentowy działa z urzędu określono w art. 116 ust. 1a. Ogólną zasadą

prawa ubezpieczeń społecznych jest wypłata świadczenia na wniosek zainteresowanego, poczynając od dnia powstania prawa do emerytury/renty (tj. spełnienia ustawowych warunków), lecz nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o świadczenie. Istotna jest zatem data wystąpienia z wnioskiem o ustalenie prawa do świadczenia. Tym bardziej, że ustawa o emeryturach i rentach z FUS odróżnia moment powstania prawa (tj. spełnienie warunków - art. 100) od momentu wypłaty świadczenia (tj. nie wcześniej niż od miesiąca zgłoszenia wniosku lub wydania decyzji z urzędu - art. 129 ust. 1).

Dodatkowo w rozstrzyganej sprawie konieczne jest wskazanie, że zgodnie z art. 103a powołanej ustawy prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. W obecnym stanie prawnym nie ma możliwości pobierania emerytury bez rozwiązania stosunku pracy z ostatnim pracodawcą, na rzecz którego ubezpieczony wykonywał zatrudnienie po wydaniu decyzji ustalającej prawo do emerytury.

W sprawie bezsporne jest, że wnioskodawca J. M. składając wniosek o emeryturę w dniu 24 września 2014 r. nie dołączył świadectwa pracy potwierdzającego rozwiązanie z dniem 30 września 2014 r. umowy o pracę w firmie (...) Dokument ten został złożony w organie rentowym w dniu 16 lutego 2015 r.

Równocześnie z treści decyzji z dnia 27 października 2014 r. przyznającej wnioskodawcy prawo do emerytury jednoznacznie wynika, że wypłata tego świadczenia podlega zawieszeniu z uwagi na kontynuację zatrudnienia. Dodatkowo zawarto w tej decyzji czytelne pouczenie, że podjęcie emerytury nastąpi po przedstawieniu świadectwa pracy lub zaświadczenia potwierdzających fakt rozwiązania stosunku pracy.

Niezależnie od tego w sprawie wnioskodawcy powstał problem z ustaleniem wysokości należnej mu emerytury w związku z błędami na jego koncie ubezpieczeniowym.

W rezultacie przy ustalaniu prawa wnioskodawcy do emerytury konieczne było rozstrzygnięcie dwóch niezależnych od siebie kwestii, z jednej strony warunkujących wypłatę zaliczkowego świadczenia, a z drugiej zawieszenie ustalonej zaliczkowo emerytury.

W ocenie Sądu z treści decyzji z dnia 27 października 2014 r. wynika, że organ rentowy właściwie pouczył wnioskodawcę o jego obowiązkach celem zarówno ustalenia wysokości emerytury, jak i podjęcia jej wypłaty. Inaczej mówiąc organ rentowy stosownie do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412) wykonał swoje obowiązki informacyjne wobec osoby ubiegającej się o świadczenie. Zgodnie z § 2 tego rozporządzenia organy rentowe udzielają informacji, w tym wskazówek i wyjaśnień, w zakresie dotyczącym warunków i dowodów wymaganych do ustalania świadczeń.

Skoro wnioskodawca w dacie składania wniosku emerytalnego pozostawał w zatrudnieniu, to bez względu na wymiar etatu (w tym przypadku 1/8) czy zakres wykonywanych obowiązków był zobligowany do przedstawienia organowi rentowemu informacji o ustaniu tego stosunku pracy. Taka informacja została przekazana do organu rentowego w dniu 16 lutego 2015 r.

Wnioskodawca w toku nin. postępowania żaden sposób nie wykazał, aby do czasu złożenia świadectwa pracy w dniu 16 lutego 2015 r., wyjaśniał w organie rentowym kwestię swojego ostatniego zatrudnienia w przedsiębiorstwie transportowym oraz aby istniały przeszkody we wcześniejszym złożeniu tego dokumentu. To wyłącznie brak świadectwa pracy oraz brak jakiegokolwiek informacji o ustaniu zatrudnienia spowodował, że nie podjęto wypłaty emerytury od daty jej nabycia przez wnioskodawcę. Ta okoliczność była niezależna od tego, że ustalono wnioskodawcy emeryturę w kwocie zaliczkowej.

Postępowania wnioskodawcy tj. nieprzedłożenia świadectwa pracy nie usprawiedliwia, to że pozostawał on w przekonaniu, iż wypłata emerytury nastąpi z wyrównaniem od daty jej przyznania, po uzupełnieniu dokumentacji rzutującej na wysokość świadczenia i bez względu na to, kiedy ta dokumentacja zostanie przedstawiona. W tym miejscu należy przypomnieć, że jedną z powszechnie obowiązujących zasad prawnych jest ta, iż „nieznajomość prawa szkodzi”. Oznacza to, że osoby uczestniczące w obrocie prawnym powinny wykazać się aktywnością w ustalaniu swojej sytuacji prawnej. Nie można uznać za przejaw takiej aktywności, tego, że wnioskodawca chciał złożyć do ZUS komplet dokumentów tj. zarówno świadectwo pracy z dnia 30 września 2014 r., jak i Zaświadczenie, które z Koła (...) uzyskał dopiero w dniu 16 lutego 2015 r. O ile bowiem to Zaświadczenie jest istotne dla ustalenia okresów ubezpieczenia wnioskodawcy, to brak świadectwa pracy z dnia 30 września 2014 r. w tym przypadku rzutował zarówno na wymiar okresów ubezpieczenia, wysokość świadczenia, ale przede wszystkim na podjęcie wypłaty zawieszonyj emerytury.

Tym samym w sprawie nie można przypisać odpowiedzialności organowi rentowemu w trybie art. 133 ust. 1 powołanej ustawy. Przepis ten stanowi, że w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż:

1) od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu, z zastrzeżeniem art. 107a ust. 3;

2) za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, o którym mowa w pkt 1, jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu rentowego lub odwoławczego.

W rozstrzyganej sprawie wnioskodawca J. M. wraz z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego (zgodnie z art. 24 ust. 1b pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS tj. 65 lat i 6 miesięcy) od dnia 20 października 2014 r. nabył prawo do emerytury.

Jednak od nabycia prawa do emerytury należy odróżnić jego realizację. W świetle powołanych przepisów nie ma możliwości wstecznego wypłacenia świadczenia tj. za okres po nabyciu prawa, ale przed złożeniem właściwego wniosku o świadczenie (jego wypłatę). Ponadto obowiązujące przepisy ściśle określają sytuacje, kiedy dochodzi do zawieszenia wypłaty świadczenia. Do czasu usunięcia podstawy zawieszenia wypłaty nie ma możliwości tak podjęcia, jak i wyrównania świadczenia.

Decyzje organu rentowego mają charakter deklaratoryjny i są wydawane, co do zasady po złożeniu wniosku zainteresowanego. Skoro wnioskodawca dopiero w lutym 2015 r. udokumentował rozwiązanie stosunku pracy, to dopiero od tego miesiąca możliwe było podjęcie wypłaty zawieszonyj świadczenia.

Na marginesie należy też zauważyć, że emerytura wnioskodawcy nadal wypłacana jest w kwocie zaliczkowej. Zgodnie bowiem z art. 120 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jeżeli prawo do świadczeń zostało udowodnione, ale zainteresowany nie przedłożył dowodów niezbędnych do ustalenia wysokości świadczeń, organ rentowy przyznaje zainteresowanemu świadczenia w kwocie zaliczkowej zbliżonej do kwoty przewidywanych świadczeń

Z tych wszystkich względów, na podstawie powołanych przepisów w zw. z art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd oddalił odwołanie wnioskodawcy, o czym orzeczono w sentencji wyroku.